משניות מבוארות מסכת כלים פרק כח

אבל אם פרשה חתיכה מבבד גדול שהוא טמא מדרס, גם רבי יוסי סובר שהוא טמא מדרס אם יש בו שלש אצבעות. **יא)** בבד **שלשה** טפחים **על שלשה** טפחים **המנח באשפות**, אם הוא **בריא** היינו בבד חזק **וצורר מלח** שהוא ראוי לצרר בו מלח ולא יקרע כשמקבל מלח, אז נקרא בבד לקבלת טומאה.

יא שלשה על שלשה, באשפות, בריא וצורר מלח. **בבית,** זו בריא, אז צורר מלח. כמה מלח יהא צורר, **רבי** יהודה אומר, בדבקה. **וחכמים** אומרים, בנפסה. אלו ואלו מתקבלים לקבל. **רבי** שמעון אומר, שוים שלשה על שלשה באשפות לשלש על שלש בבית: **יב** שלשה על שלשה שנדבר, אם נתנו על הכסא ובשרו נוגע בכסא, טהור, ואם לאו, טמא. שלש על שלש שנמנה ממנה חוט אחד, או שנמצא בו קשר, או שני חוטין מתאימין, טהורה. שלש על שלש שהשליכה באשפות, טהורה. החזירה, טמאה. לעולם השלכתה מטהרתה, וחזרתה מטמאתה. רבי אליעזר אומר, אף מטלית חדשה כיוצא בהן. רבי שמעון אומר, כלן טהורין, לא הזקרו אלא מפני השבת אבדה:

פרק כח א שלש על שלש שנתנה בבדור, או שעשאה כדור בפני עצמה, טהורה. אבל שלשה על שלשה שנתנו בבדור, ומפני שהתפר ממעטו: **ב** פחות משלשה על שלשה שהתקינו לבוק בו את המרחיף, לגער בו את הקדרה, לקנח בו את הרחים, בין מוכן בין שאינו מוכן, טמא, דברי רבי אליעזר. רבי יהושע אומר, בין מן המוכן בין שאינו מן המוכן, טהור. רבי עקיבא אומר, מן המוכן, טמא. שאינו מן המוכן, טהור: **ג** קיעושה אספלנית, בין בבגד בין בעור, טהורה. (רבי יוסי אומר, על העור, טהור). מלובגמא, בבגד, טהורה. בעור, טמאה. רבן שמעון בן גמליאל אומר, אף כשנתנה למלובגמא בבגד, טמאה, מפני שהיא נגערת לאחר שמתרבשת ושמשתן מאליה מן הבגד ואין בו לכלוך. **ד)** מטפחות סדרים, מגילים שסודרים בהם סדרים, בין מצירות בין שאינן מצירות, טמאות, מפני שדברי בית שמאי. דברי בית שמאי, שעשויין למשמש בהם תמיד. בית הלל אומרים, מצירות טהורות, דאינן מוכנות עליהן שהן מיחדות לסדרים בלבד ואינן מפני שמשמשי אדם, וכל שאינו משמשי אדם, טהור. כדתנן בפרק טז משנה ז, ושאינן מצירות, טמאות. דמיחדן נמי לשאר תשמישין. רבן גמליאל אומר, אלו המצירות, ואלו שאין מצירות. דכיון שיחדן לסדרים אינן מפני משמשי אדם. **ה)** כפה שבראש האשה שהוא טמא מדרס, דיש לה טמאת מדרס, כיון שלפעמים יושבת עליה, שיהא שיחה אותו לספר וקרוך אותו על הספר, דברי הוא טהור מן המדרס, שאוב אינו יושב עליו, אבל טמא מת. חמת נאד של עור, שהיה טמא טמאת מדרס, שעשאה שטיח לישב עליו, או ושטיח שהיה טמא טמאת מדרס, טהור. אפילו שניהם מקבלים טמאת מדרס, כיון ששנה מזו לזו הוי ככלי שנשבר וטהור, ומקבל טמאה מאבן ולהבא. אבל חמת שעשאה תורמל, כלי עור שהרועה מניח שם כליו, שם שלשה, שעשאה היו עושין לקבול ושנה אותם מקבול לקבול. וכן כד שעשאו סדין וסדין שעשאו כד.

ב פחות משלשה בשאר טמאות. **ג** פחות משלשה טפחים לקבל בו את המרחיף לסתם הנקבים שבמרחיף, או לגנר בו את הקדרה, היינו לאחז בו קדרה חמה כשמגערה ממנו לתוך הקערה, היינו בין שהיכנה בקופקס, בין מוכן המוכן, טמא, דברי רבי אליעזר. שהרי החשיבו על ידי שהתקינו לפוסק בו המרחיף. רבי יהושע אומר בין מן המוכן בין שאינו מן המוכן, טהור כל זמן שלא הניחו בקופקס. רבי עקיבא אומר, מן המוכן, טמא, שאינו מן המוכן, טהור. המפרש בגמרא (שבת כט) בהניחו בקופקס לא פליגי דטמא, דאחשביה, ובזרקו לאשפה לכולי עלמא טהור, דהא בטלה, ופליגי, בהניחו אחורי הדלת מן תלה במגדר, מסמר של עץ, רבי יהושע סובר כל זמן שלא הניחו בקופקס טהור. ורבי עקיבא סובר דתלאו במגדר מוכן הוא וטמא, ואם הניחו אחורי הדלת הוי כאלו זרקו באשפה. וטהור הוא. ורבי אליעזר סובר כל זמן שלא זרקו באשפה. טמא. **ג)** הנושה אספלנית, תחבשת שלו המפה, בין בבגד בין בעור, טהורה. דמנאסת אאינה ראויה עוד לתשמיש אחר. רבי יוסי אומר אם נתן תחבשת על העור, טהור. ויש שאין גורסין דין דרבי יוסי. מלובגמא מתחבשת אלא מקפמה תאנים שאדם לוגס ומפרחי על תחיכת בגד או עור ונותן על המפה, בבגד, טהורה. לפי שהבגד נמאס ומתבטל. ובעור, טמאה. שאין המלובגמא נדבקת על העור כמו על הבגד. רבן שמעון בן גמליאל אומר אף כשנתנה למלובגמא בבגד, טמאה, מפני שהיא נגערת לאחר שמתרבשת ושמשתן מאליה מן הבגד ואין בו לכלוך. **ד)** מטפחות סדרים, מגילים שסודרים בהם סדרים, בין מצירות בין שאינן מצירות, טמאות, מפני שדברי בית שמאי. דסברי דחשיבי משמשי אדם, שעשויין למשמש בהם תמיד. בית הלל אומרים, מצירות טהורות, דאינן מוכנות עליהן שהן מיחדות לסדרים בלבד ואינן מפני משמשי אדם, וכל שאינו משמשי אדם, טהור. כדתנן בפרק טז משנה ז, ושאינן מצירות, טמאות. דמיחדן נמי לשאר תשמישין. רבן גמליאל אומר, אלו המצירות, ואלו שאין מצירות. דכיון שיחדן לסדרים אינן מפני משמשי אדם. **ה)** כפה שבראש האשה שהוא טמא מדרס, דיש לה טמאת מדרס, כיון שלפעמים יושבת עליה, שיהא שיחה אותו לספר וקרוך אותו על הספר, דברי הוא טהור מן המדרס, שאוב אינו יושב עליו, אבל טמא מת. חמת נאד של עור, שהיה טמא טמאת מדרס, שעשאה שטיח לישב עליו, או ושטיח שהיה טמא טמאת מדרס, טהור. אפילו שניהם מקבלים טמאת מדרס, כיון ששנה מזו לזו הוי ככלי שנשבר וטהור, ומקבל טמאה מאבן ולהבא. אבל חמת שעשאה תורמל, כלי עור שהרועה מניח שם כליו, שם שלשה, שעשאה היו עושין לקבול ושנה אותם מקבול לקבול. וכן כד שעשאו סדין וסדין שעשאו כד.

ד מטפחות סדרים, בין מוכן שהיכנה בקופקס, בין מוכן המוכן, טמא, דברי רבי אליעזר. רבי יהודה אומר, בדבקה. וחכמים אומרים, בנפסה. אלו ואלו מתקבלים לקבל. רבי שמעון אומר, שוים שלשה על שלשה באשפות לשלש על שלש בבית: **יב** שלשה על שלשה שנדבר, אם נתנו על הכסא ובשרו נוגע בכסא, טהור, ואם לאו, טמא. שלש על שלש שנמנה ממנה חוט אחד, או שנמצא בו קשר, או שני חוטין מתאימין, טהורה. שלש על שלש שהשליכה באשפות, טהורה. החזירה, טמאה. לעולם השלכתה מטהרתה, וחזרתה מטמאתה. רבי אליעזר אומר, אף מטלית חדשה כיוצא בהן. רבי שמעון אומר, כלן טהורין, לא הזקרו אלא מפני השבת אבדה:

פרק כח א שלש על שלש שנתנה בבדור, או שעשאה כדור בפני עצמה, טהורה. אבל שלשה על שלשה שנתנו בבדור, ומפני שהתפר ממעטו: **ב** פחות משלשה על שלשה שהתקינו לבוק בו את המרחיף, לגער בו את הקדרה, לקנח בו את הרחים, בין מוכן בין שאינו מוכן, טמא, דברי רבי אליעזר. רבי יהושע אומר, בין מן המוכן בין שאינו מן המוכן, טהור. רבי עקיבא אומר, מן המוכן, טמא. שאינו מן המוכן, טהור: **ג** קיעושה אספלנית, בין בבגד בין בעור, טהורה. (רבי יוסי אומר, על העור, טהור). מלובגמא, בבגד, טהורה. בעור, טמאה. רבן שמעון בן גמליאל אומר, אף כשנתנה למלובגמא בבגד, טמאה, מפני שהיא נגערת לאחר שמתרבשת ושמשתן מאליה מן הבגד ואין בו לכלוך. **ד** מטפחות סדרים, בין מצירות בין שאינן מצירות, טמאות. בית שמאי אומרים, מצירות, טהורות. בית הלל אומרים, מצירות שאינן מצירות, טמאות. דברי בית שמאי. דברי בית שמאי, שעשויין למשמש בהם תמיד. בית הלל אומרים, מצירות טהורות, דאינן מוכנות עליהן שהן מיחדות לסדרים בלבד ואינן מפני משמשי אדם, וכל שאינו משמשי אדם, טהור. כדתנן בפרק טז משנה ז, ושאינן מצירות, טמאות. דמיחדן נמי לשאר תשמישין. רבן גמליאל אומר, אלו המצירות, ואלו שאין מצירות. דכיון שיחדן לסדרים אינן מפני משמשי אדם. **ה)** כפה שבראש האשה שהוא טמא מדרס, דיש לה טמאת מדרס, כיון שלפעמים יושבת עליה, שיהא שיחה אותו לספר וקרוך אותו על הספר, דברי הוא טהור מן המדרס, שאוב אינו יושב עליו, אבל טמא מת. חמת נאד של עור, שהיה טמא טמאת מדרס, שעשאה שטיח לישב עליו, או ושטיח שהיה טמא טמאת מדרס, טהור. אפילו שניהם מקבלים טמאת מדרס, כיון ששנה מזו לזו הוי ככלי שנשבר וטהור, ומקבל טמאה מאבן ולהבא. אבל חמת שעשאה תורמל, כלי עור שהרועה מניח שם כליו, שם שלשה, שעשאה היו עושין לקבול ושנה אותם מקבול לקבול. וכן כד שעשאו סדין וסדין שעשאו כד.

משניות מבוארות מסכת כלים פרק כח

שלש יוצאת החוץ היינו שלש זוגה העשוי כסבכה שיש בו כעין חוריו מעשה רשת. ובשעה נראית לחוץ **טהור,** דלא חזי לכלבאה ובעלה בעתה אצל כל אדם. **הבעוטה בגד מן החרס,** היינו מן הרשת של דגים ובשרו נראה לחוץ, **טהור. ומזוטו** שיש בתחתית הרשת מעט אריג עשוי כבגד. הבעוטה ממנו בגד, טמא שאין בו נקבים. **רבי אליעזר בן יעקב אומר, אף הבעוטה בגד מן החרס וכפלו** ועל ידי זה אין בשרו נראה, **טמא המחשיב** בגד. **י)** סבכה שהתחיל בה מפיה, שאדע חלק מצד פיו, **טהורה,** עד שיגמור את קורקורתה. **ובשעה** שהיה נראה לחוץ, **הבעוטה בגד מקורקורתה, טהורה,** עד שיגמור את פיה. שתפתה העליון, שאינה יורדת לטמאה עד שיגמור את כלה. **שבים שלה,** שעושין על הסבכה לנוי, **טמא בפני עצמו,** דקאי אלו אלו על סבכה אחרת. **החוטין שלה,** שקושרין בהן הסבכה על הראש, **טמאין משום חבור.** דאם נטמאה הסבכה נטמאו החוטין המחברין לה, ואם נטמאו החוטין נטמאה הסבכה. **סבכה שנקרעה, אם אינה מקבלת את רב השער** של הראש, **טהורה.**

כסבכה שעשאה מטפחת, ומטפחת שעשאה כסה, טמא. **זה** הכלל, **כל שעשוה לשמו, טמא.** לשם אחר, **טהורה.** **ו מטלית** שלטלה על הקבה, **מטמאה אחד הופוסלת מן** הקבה, **הקבה מטמאה אחד הופוסלת אחד.** הברישה מן הקבה, **מטמאה שנים הופוסלת אחד.** הברישה מן הבגד, **הבגד מטמא אחד הופוסל אחד, והמטלית מטמאה שנים הופוסלת אחד.** וכן הטולה על השסק או על העור, **דברי רבי מאיר.** רבי שמעון מטהר. רבי יוסי אומר, על העור, טהור. על השסק, טמא. **מפני שהוא אריג: ז** שלש על שלש שלא שמרו, חוץ מן המלל, דברי רבי שמעון. **וחכמים אומרים,** שלש על שלש מכוונן, טלייה על הבגד מרוחב אחת, אינו חבור. **משתי רוחות** זו בנגד זו, **חבור.** עשאו כמין גאם, רבי עקיבא מטמא. **וחכמים מטהרין.** אמר רבי יהודה, במה דברים אמורים, **בטלית.** **אבל בחלוק,** מלמעלן, חבור. ומלמטן, אינו חבור: **ח** בגדי עניים אף על פי שאין בהם שלש על שלש, הרי אלו טמאין מדרס. **טלית שהתחיל בה לקרעה,** כיון שנקרע רבה, אינו חבור. **הקעבים** כיון שנקרע רבה, אינו חבור. **הסבלין,** שהנושא משאות נותן כסה קטן בראשו או בכתפו כדי שלא יזיק לו המשאוי, **טמאה מדרס.** שלקפנים מן המדרס, **ישובים** שלמשמרת שלו. **משמרת** שלו שיש אפילו הקשיעה מבד, **אין בה משום מושב,** שאין יושבין עליה מפני השמרים. ולכך אינה טמאה מדרס. **סבכה של זקנה, טמאה משום מושב,** דראוי לשבת עליה. ולפי מה שכתוב בפרק כד משנה טז, דסבכה של זקנה אינה מטמאה טמאת מדרס. צריך לפרש שיש שני מיני סבכה לנשים דקנות (עיין רע"ב), (לעיל בפרק כד משנה טז בר"ב שבתוספתא גריס לה כיפר, ועיין בתוי"ט שמפרש דמשום מושב לבד ולא בכל צדדי הסדרים). **חלוק** שאו מעגר ובצפון, **רבי עקיבא מטמא** דסובר הוי חבור לבגד. **וחכמים מטהרין.** **אמר רבי יהודה, במה דברים אמורים,** דלא הוי חבור אלא בשתי רוחות זו כנגד זו **בטלית,** שאינה דרך מלבוש אלא מתעטפין בו, **אבל בחלוק** שלובשין אותו דרך מלבוש, אם חברן **מלמעלן** בפקוס שהיא תלויה, אז הוי **חבור,** **ומלמטן** אם חברן, **אינו הוי חבור,** שאז היא נתלית המיכה. **ח) בגדי עניים** שבזן עשוין מרוחב המיכה קטנות, **אף על פי שאין בהם שלש** אצבעות **על שלש** אצבעות, ואין מקבל טמאה אחת משלש על שלש, **הרי אלו טמאין מדרס.** המואיל ויש בכל הבגד בכלולו שלשה טפחים **על שלשה טפחים. טלית שהתחיל בה לקרעה, כיון שנקרע רבה אינו חבור,** ואם נטמא קצה האחד לא נטמא קצה האחר. בגדים **העבים** ביותר, כגון הלבדים והמגמוסים, **והרחים** והדקים ביותר, כגון בגדים הנשיין ממשי דק, **אין בהם משום שלש** אצבעות **עד שיהא בהם שלשה טפחים על שלשה טפחים. ט) כסת הסבלין,** שהנושא משאות נותן כסה קטן בראשו או בכתפו כדי שלא יזיק לו המשאוי, **טמאה מדרס.** שלקפנים מן המדרס, **ישובים** שלמשמרת שלו. **משמרת** שלו שיש אפילו הקשיעה מבד, **אין בה משום מושב,** שאין יושבין עליה מפני השמרים. ולכך אינה טמאה מדרס. **סבכה של זקנה, טמאה משום מושב,** דראוי לשבת עליה. ולפי מה שכתוב בפרק כד משנה טז, דסבכה של זקנה אינה מטמאה טמאת מדרס. צריך לפרש שיש שני מיני סבכה לנשים דקנות (עיין רע"ב), (לעיל בפרק כד משנה טז בר"ב שבתוספתא גריס לה כיפר, ועיין בתוי"ט שמפרש דמשום מושב לבד ולא בכל צדדי הסדרים). **חלוק** שלטלה על הקבה, **מטמאה אחד הופוסלת אחד.** המחבר לסדרים, **והמטלית מטמאה שנים הופוסלת אחד.** מניה, דלעולם לא נתבטלה כיון שהחברה לבגד. שגם הבגד מטמא מדרס. **וכן הטולה** מטלית על **השסק** או **העור,** דיהא כטולה על הבגד, שאינה מתבטלה, **דברי רבי מאיר.** רבי שמעון מטהר, דקסר בשק ועור מתבטלה, דלא מקבלי טומאה היא, קבל טליה למטלית **על העור,** דלא טליה למטלית **על השסק,** אבל טליה למטלית **על הבגד,** שראוי לטמא מדרס, לא נתבטלה מטמאת מדרס **ומטמאה הבגד שנים הופוסלת אחד,** דדני כולם כטוהגים במדרס, כל זמן שלא פרשו, והוי המחבר לסדרים. **הברישה מן הבגד, הבגד מטמא אחד הופוסל אחד,** כדין מגע שרץ ומת, **המחבר** לסדרים, **והמטלית מטמאה שנים הופוסלת אחד.** דדני כולם כטוהגים הבריה פרח מנה שפרש מן הבקה, ומיהו אם אחר פרישתה חשב עליה לישיבה מקבלת טומאה מכאן ולהבא. אם יש בה כשעורה, ואם **טליה** למטלית שהיא טמאה מדרס **על הבגד,** שראוי לטמא מדרס, לא נתבטלה מטמאת מדרס **ומטמאה הבגד שנים הופוסלת אחד** מדרס. דדני כולם כטוהגים, כל זמן שלא פרשו, והוי המחבר לסדרים. **הברישה מן הבגד, הבגד מטמא אחד הופוסל אחד,** כדין מגע שרץ ומת, **המחבר** לסדרים, **והמטלית מטמאה שנים הופוסלת אחד.** מניה, דלעולם לא נתבטלה כיון שהחברה לבגד. שגם הבגד מטמא מדרס. **וכן הטולה** מטלית **על השסק** או **העור,** דיהא כטולה על הבגד, שאינה מתבטלה, **דברי רבי מאיר.** רבי שמעון מטהר, דקסר בשק ועור מתבטלה, דלא מקבלי טומאה היא, קבל טליה למטלית **על העור,** דלא טליה למטלית **על השסק,** אבל טליה למטלית **על הבגד,** שראוי לטמא מדרס, לא נתבטלה מטמאת מדרס **ומטמאה הבגד שנים הופוסלת אחד** מדרס. דדני כולם כטוהגים במדרס